

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยงานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตศึกษา 8 นี้ มุ่งวิจัยในเรื่องต่อไปนี้

1. โครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. งานบริหารการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเฉพาะงานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
3. ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างของระบบบริหารภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา และงานบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประการดังกล่าวในข้อ 2

ในการเสนอและวิเคราะห์ข้อมูล จะแยกเป็น 4 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 โครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
- ตอนที่ 3 งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความเห็นของครูฝ่ายบริหาร ครูฝ่ายวิชาการ และผู้ปกครองนักเรียน
- ตอนที่ 4 ปัญหาโครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา และปัญหางานบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภท

ต่อไปนี้เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งแสดงให้เห็นในรูปของตารางภาพประกอบและคำอธิบายประกอบตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1

สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพื่อให้เห็นสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามอย่างกว้างๆ จึงเสนอสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามลักษณะของเพศ วุฒิทางการศึกษา สำหรับครูฝ่ายบริหารและครูฝ่ายวิชาการ และคุณลักษณะอาชีพสำหรับผู้ปกครองนักเรียน ตามตารางที่ 2, 3 และ 4 ตามลำดับ

ตารางที่ 2

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะเพศ

กลุ่มตัวอย่าง	ชาย		หญิง		รวม	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ครูฝ่ายบริหาร	42	98.36	5	10.64	47	100.00
-ประจำอยู่ในโรงเรียน	28	84.85	5	15.15	33	100.00
-ไม่ประจำอยู่ในโรงเรียน	14	100.00	-	-	14	100.00
ครูฝ่ายวิชาการ	91	48.66	96	51.34	187	100.00
ผู้ปกครองนักเรียน	76	60.32	50	39.68	126	100.00
รวม	209	58.06	151	41.94	360	100.00

จากตารางที่ 2 จะพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูฝ่ายบริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีถึง ⁴²34 คน จากจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ ^{98.36}98.36 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูฝ่ายบริหารที่ประจำอยู่ในโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คือเป็นเพศชาย 28คนจากจำนวน 33 คน

คิดเป็นร้อยละ 84.85 ที่เป็นเพศหญิง 5 คน คิดเป็นร้อยละ 15.15 เป็นผู้บริหารที่ประจำอยู่ในโรงเรียนสตรีประจำจังหวัดเค็ม ซึ่งมีนักเรียนชายไปเรียนอยู่ด้วยก็เฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น ส่วนผู้บริหารที่ไม่ประจำอยู่ในโรงเรียนเป็นเพศชายทั้งหมดเท่าที่ปรากฏมายังไม่มีผู้บริหารที่เป็นเพศหญิงดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์จังหวัด ผู้ช่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และผู้ช่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูฝ่ายวิชาการ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือเป็นเพศหญิง 96 คน คิดเป็นร้อยละ 51.34 เป็นเพศชาย 91 คน คิดเป็นร้อยละ 48.66

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองนักเรียน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คือมีถึง 76 คน จากจำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 60.32 เป็นเพศหญิง 50 คน คิดเป็นร้อยละ 39.68

ตารางที่ 3

กลุ่มตัวอย่างครูฝ่ายบริหารและครูฝ่ายวิชาการ จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	สูงกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		ต่ำกว่าปริญญาตรี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ครูฝ่ายบริหาร	3	6.38	17	36.17	27	57.45	47	100.00
-ประจำโรงเรียน	2	6.06	15	45.45	16	48.49	33	100.00
-ไม่ประจำโรงเรียน	1	7.14	2	14.29	11	78.57	14	100.00
ครูฝ่ายวิชาการ	3	1.60	119	63.64	65	34.76	187	100.00
รวม	6	3.20	136	54.45	102	42.35	244	100.00

จากตารางที่ 3 จะพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมากกว่าครึ่งมีวุฒิ ตั้งแต่ปริญญาขึ้นไปมีจำนวนถึง 162 คน จากจำนวน 281 คิดเป็นร้อยละ 57.65 เมื่อพิจารณาแยกเป็นกลุ่มก็มีเพียงฝ่ายบริหารที่ไม่ประจำอยู่ในโรงเรียนเท่านั้น ที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปไม่ถึงร้อยละ 50 คือ มีร้อยละ 21.43 ซึ่งยังมีว่ายังไม่เพิ่มขึ้น

เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูฝ่ายบริหาร ที่ประจำอยู่ในโรงเรียน มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป 17 คน คิดเป็นร้อยละ 51.51 ซึ่งเป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกับครูฝ่ายบริหารที่ประจำอยู่ในโรงเรียน ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งมีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 48.49 นับว่าเป็นจำนวนที่ค่อนข้างน้อย

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูฝ่ายวิชาการ มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปถึงร้อยละ 65.24 ในจำนวนนี้มีวุฒิสสูงกว่าปริญญาตรี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60 เมื่อพิจารณาแล้ว อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี

ตารางที่ 4

กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามลักษณะอาชีพ

อาชีพ	เพศ		รวม	ร้อยละ
	ชาย	หญิง		
รับราชการ	21	23	44	34.92
ธุรกิจ	22	8	30	23.81
เกษตรกร	24	8	32	25.40
รับจ้าง	1	—	1	0.79
แม่บ้าน	—	1	1	0.79
อาชีพไม่แน่นอน	8	10	18	14.29
รวม	76	50	126	100.00

จากตารางที่ 3 จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการนักเรียน มีอาชีพรับราชการเป็นอันดับ 1 คือร้อยละ 34.92 อันดับรองลงมาคือ อาชีพเกษตรกรรมคิดเป็นร้อยละ 25.40 และอาชีพธุรกิจคิดเป็นร้อยละ 23.81 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ในการแจกแบบสอบถามนั้น ได้แจกให้แก่ผู้ประกอบการนักเรียนที่มีความรู้และความเข้าใจในการตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่จึงเป็นข้าราชการ ส่วนผู้ประกอบการนักเรียนที่มีอาชีพอื่น ๆ นั้น ต้องเลือกเฉพาะที่อ่านออกเขียนได้และมีความเข้าใจจริงๆ อีกประการหนึ่ง ผู้ประกอบการนักเรียนที่ไม่ใช่ข้าราชการ ส่วนใหญ่อยู่กระจัดกระจายกันออกไป มีผู้ประกอบการนักเรียนที่มีอาชีพธุรกิจเท่านั้นที่อยู่ในตัวเมืองซึ่งสะดวกต่อการเก็บรวบรวมข้อมูล

สรุปเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามได้ว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คือมีถึงร้อยละ 58.06 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 41.94 ในด้านวุฒิทางการศึกษาของครูฝ่ายบริหาร และครูฝ่ายวิชาการ ส่วนใหญ่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป คือมีร้อยละ 57.65 และมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 42.35 ส่วนผู้ประกอบการนักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ เกษตรกร และธุรกิจ มีรวมกันร้อยละ 84.13

ตอนที่ 2

โครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา

จากการวิเคราะห์โครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ๒ เขตศึกษา ๘ ปรากฏว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ จะมีโครงสร้างของระบบบริหารการศึกษากลายคลึงกัน กล่าวคือ ได้มีการจัดโครงสร้างของการบริหารการศึกษา โดยยึดสายบังคับบัญชาตามเกณฑ์ของครูสภา ที่กำหนดตำแหน่งต่างๆในโรงเรียนไว้ บางโรงเรียนได้จัดโครงสร้างของการบริหารการศึกษา โดยยึดสายบังคับบัญชาและประยุกต์หลักหรือทฤษฎีการบริหาร เข้ามาช่วยในการจัดแบ่งสายงาน อาจสรุปได้ว่าโครงสร้างของระบบบริหารการศึกษภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตศึกษา ๘ มี 2 ลักษณะใหญ่ๆคือ

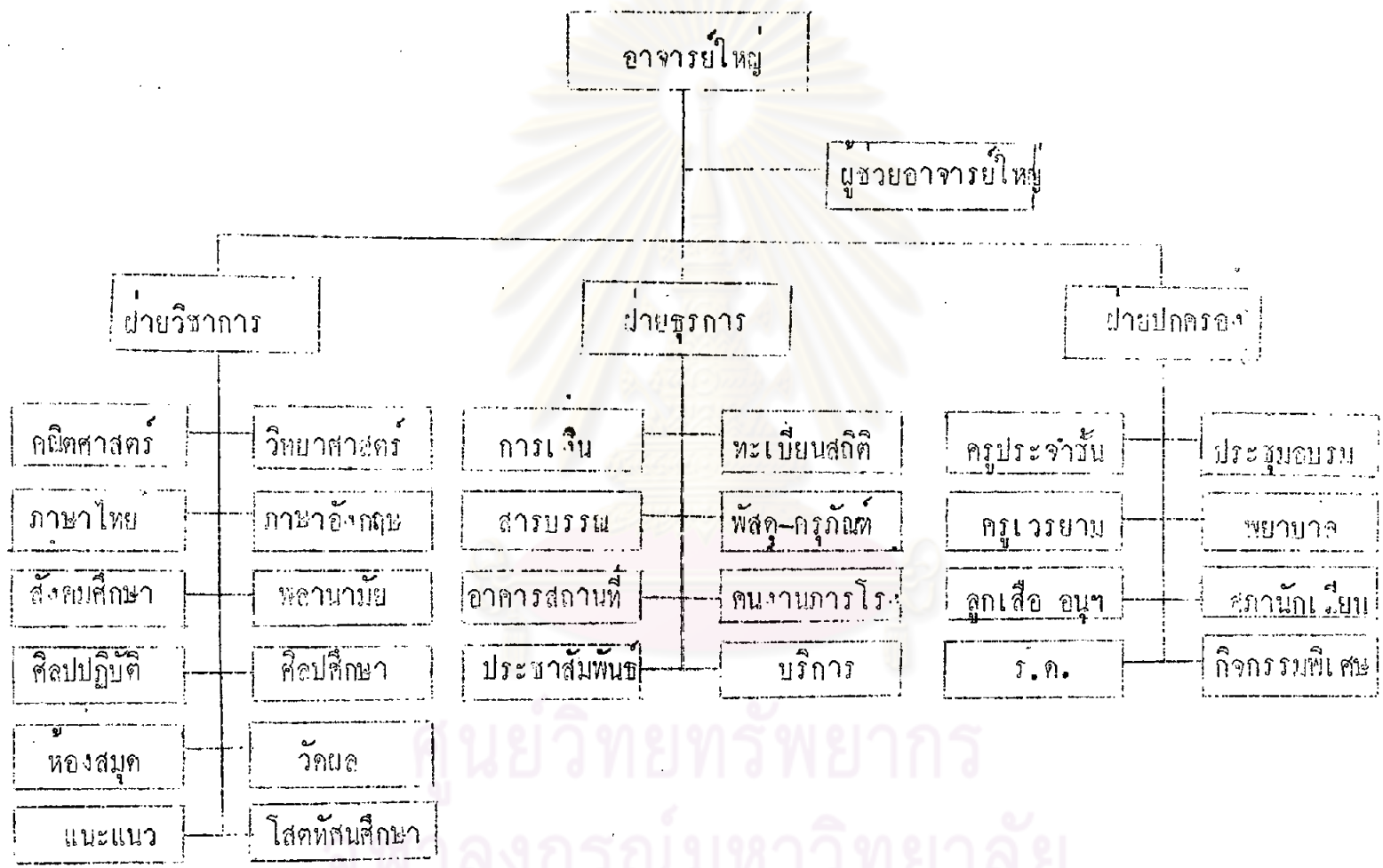
1. โครงสร้างของระบบบริหารการศึกษา ที่ยึดสายบังคับบัญชาเป็นเกณฑ์ กล่าวคือ บุคลากรของหน่วยงานแต่ละฝ่ายขึ้นตรงลดหลั่นกันไปตามฐานานุกรม จากผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ หรือครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าฝ่ายต่างๆ หัวหน้าสายวิชา ครูประจำชั้น ครูที่ทำหน้าที่ต่างๆ จะขึ้นตรงต่อฝ่ายที่ตนสังกัด ตามที่ทางโรงเรียนแต่งตั้งขึ้นตามความจำเป็นตามขนาดและอัตรากำลังของโรงเรียน (รูปภาพประกอบที่ 1 หน้า 45)

2. โครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาที่ยึดสายบังคับบัญชาเป็นเกณฑ์ และประมุขหลักหรือทฤษฎีบริหารการศึกษามาประกอบ กล่าวคือ มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารโรงเรียนขึ้นเพื่อเป็นที่ปรึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในค่านบริหาร นอกจากนี้ยังมีสมาคมนักเรียนเก่า และสมาคมผู้ปกครองและครู ซึ่งมีหน้าที่ช่วยเหลือสนับสนุนกิจการของโรงเรียนในค่านต่างๆ บางโรงเรียนได้จัดแบ่งสายงานเพิ่มขึ้น โดยรวบรวมงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการต่างๆ ตั้งขึ้นเป็นฝ่าย เรียกว่าฝ่ายบริการ ซึ่งประกอบด้วยงานแนะแนว ห้องสมุด ห้องพยาบาล ไลศทัศน์ศึกษา พิมพ์และอค์สำเนา เป็นต้น (รูปภาพประกอบที่ 2 หน้า 46)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

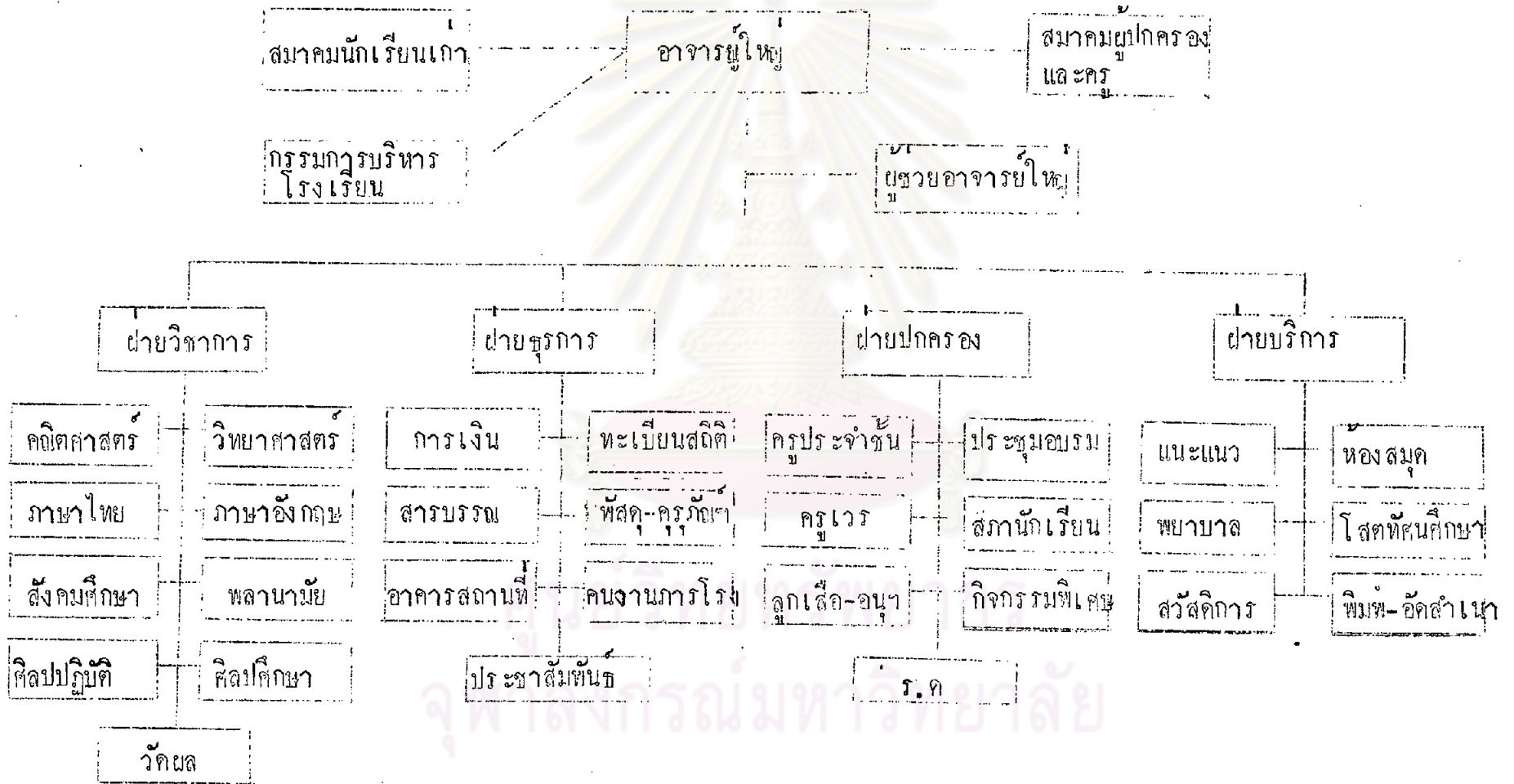
ภาพประกอบที่

แผนภูมิการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยมีระบบสายงานบังคับบัญชาเป็นเกณฑ์

ภาพประกอบที่ ๒

แผนภูมิการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยยึดสายบังคับบัญชาและทฤษฎีบริหาร

ตอนที่ 3

งานบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภท ตามความเห็นของครูฝ่ายบริหาร ครูฝ่ายวิชาการ และผู้ปกครองนักเรียน

องค์การใดก็ตาม ถ้าต้องการให้กิจการขององค์การดำเนินไปด้วยดี มีความเจริญก้าวหน้า จำเป็นต้องมีบุคคลคอยควบคุมดูแลองค์ประกอบต่างๆขององค์การ ให้ทำหน้าที่ของตนเองให้สอดคล้องต่อกัน โรงเรียนเป็นองค์การหนึ่งซึ่งมีหน้าที่ให้การศึกษาแก่เยาวชนของชาติ ก็จำเป็นต้องมีผู้บริหารคอยควบคุมดูแล ให้สายงานต่างๆในโรงเรียนดำเนินงานไปอย่างพร้อมเพรียงกันอย่างมีประสิทธิภาพ งานบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารดำเนินอยู่ในโรงเรียนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่จะทำให้โรงเรียนดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ได้วางไว้

งานต่างๆที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการนั้นมีหลายประการ ในที่นี้ ผู้วิจัยได้สรุปไว้ 5 ประเภท คือ

1. งานวิชาการ
2. งานบุคลากร
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานธุรการ
5. งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

จากผลของการวิจัยเกี่ยวกับงานบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ ครูฝ่ายบริหาร ครูฝ่ายวิชาการ และผู้ปกครองนักเรียน ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 5

งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความเห็นของครูฝ่ายบริหาร

งานบริหาร การศึกษา	ลำดับชั้นของ พฤติกรรม		มากที่สุด, น้อยที่สุด		มาก, น้อย		น้อยที่สุด		ไม่เคย, ไม่มี		ไม่ตอบ		ค่าเฉลี่ย	S.D
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
งานวิชาการ	50	7.26	377	47.10	273	34.17	61	7.63	22	2.76	8	1.00	2.49	0.85
งานบุคลากร	60	0.51	306	54.75	156	22.13	31	4.40	47	6.66	25	3.55	2.56	0.96
งานกิจการนักเรียน	51	9.04	250	44.33	190	33.69	43	7.62	14	2.48	16	2.84	2.53	0.86
งานธุรการ	44	9.36	189	40.21	160	34.04	43	9.15	16	3.41	10	3.83	2.44	0.92
งานสัมพันธ์กับชุมชน	26	5.03	221	42.75	174	33.66	52	10.06	37	7.15	7	1.35	2.24	0.97

จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่า ครูฝ่ายบริหารมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานบริหารการศึกษาในสำนักการนักเรียนเป็นลำดับที่ 1 ปฏิบัติงานด้านบุคลากรเป็นลำดับที่ 2 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.56 ; และ 2.56 ตามลำดับ ปฏิบัติงานด้านวิชาการ ด้านธุรการ อยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 2.49 และ 2.44 ตามลำดับ และโรงเรียนปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.24 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยทุกด้าน ปรากฏว่าครูฝ่ายบริหารมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานบริหารการศึกษาทั้ง 5 ด้าน มากน้อยตามลำดับดังนี้

- ลำดับ 1. งานกิจการนักเรียน
- ลำดับ 2. งานบุคลากร
- ลำดับ 3. งานวิชาการ
- ลำดับ 4. งานธุรการ
- ลำดับ 5. งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

รายละเอียดของงานแต่ละด้านมีดังนี้

1. งานวิชาการ

ครูฝ่ายบริหารร้อยละ 54.44 มีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก และที่เห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อยจนน้อยที่สุด มีรวมกันร้อยละ 41.60 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยคือ 2.49 สรุปได้ว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

หมายเหตุ รายละเอียดเกี่ยวกับ ตัวเลขค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมกรรมการบริหารแต่ละพฤติกรรมของโรงเรียนแต่ละด้านอยู่ในภาคผนวก หน้า 88

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านวิชาการที่ครูฝ่ายบริหารมีความเห็นว่า
โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ

- การส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าหาความรู้ก่อนลงมือสอน
- อาจารย์ใหญ่ไปเยี่ยมห้องเรียนเพื่อสังเกตการสอนของครู
- การหาโอกาสให้ครูไปร่วมอบรมทางวิชาการ
- การจัดประชุมชมเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับการสอนและการสอบ

พฤติกรรมของการบริหารโรงเรียนที่โรงเรียนปฏิบัติได้คือ ปัญหาที่ครูประสบ
เกี่ยวกับการรายงานผลการเรียน

พฤติกรรมของงานด้านวิชาการที่ครูฝ่ายบริหารมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติอยู่
ในระดับน้อยคือ

- การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาอบรมครูเกี่ยวกับวิธีสอนใหม่ ๆ
- การที่ศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษา การอำเภอและบุคลากรรวมทั้งศึกษานิเทศก์ มีส่วน
ช่วยเหลือปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียน

2. งานบุคลากร

ครูฝ่ายบริหารมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านบุคลากรอยู่ในระดับ
มากที่สุดและมีค่ามัธยฐานร้อยละ 63.26 ที่เห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อย
และน้อยที่สุด มีรวมกันร้อยละ 26.53 และเห็นว่าโรงเรียนไม่เคยปฏิบัติงานด้านนี้เลยร้อยละ
6.66. เมื่อพิจารณาค่าร้อยละจะเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานในค่านี้อยู่ในระดับค่อนข้างห่าง
แต่ถ้าพิจารณาคะแนนเฉลี่ย ซึ่งมีค่าเท่ากับ 2.56 จะพบว่าโรงเรียนปฏิบัติงานบุคลากรอยู่ใน
ระดับปานกลาง

พฤติกรรมของการบริหารงานบุคคลที่ครูฝ่ายบริหารมีความเห็นว่าโรงเรียน
ปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ

- การสนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติงานโดยสะดวก
- การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานโรงเรียน
- การชี้แจงหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรแต่ละคน
- การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานต่าง ๆ

พฤติกรรมของการบริหารงานบุคคล ซึ่งครูฝ่ายบริหารมีความเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ

- การมีโอกาสร่วมในการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุเป็นครู
- การพิจารณาให้ครูให้โทษบุคลากรในโรงเรียน

✓ 3. งานกิจการนักเรียน

ครูฝ่ายบริหารมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมากและมากที่สุด มีรวมกันร้อยละ 53.37 และที่เห็นว่าปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อย น้อยที่สุด และไม่เคยปฏิบัติเลยมีรวมกันร้อยละ 43.79 และไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 2.84 เมื่อพิจารณาการร้อยละและคะแนนเฉลี่ยคือ 2.58 จะพบว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านกิจการนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

พฤติกรรมของงานบริหารกิจการนักเรียน ซึ่งครูฝ่ายบริหารเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดคือ

- การจัดให้มีการประชุมอบรมนักเรียน
- การมีหลักเกณฑ์ ในการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียน

พฤติกรรมของงานบริหารกิจการนักเรียน ซึ่งโรงเรียนปฏิบัติได้ไม่คอยดีคือ ปัญหาความเคลื่อนไหวในทางต่อต้านการบริหารงานของโรงเรียน

4. งานธุรการ

ครูฝ่ายบริหาร มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านธุรการอยู่ในระดับมากที่สุด มีรวมกันร้อยละ 49.57 ที่เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับมากที่สุด

ในระดับน้อย น้อยที่สุดผลจะไม่เคยปฏิบัติเลย มีรวมกันร้อยละ 46.60 และที่ไม่แสดงความ คิดเห็น ร้อยละ 3.83 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ย คือ 2.44 จะพบว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้าน ชุกรการอยู่ในระดับปานกลาง

พฤติกรรมของการบริหารงานชุกรการ ซึ่งครูฝ่ายบริหารมีความเห็นว่าโรงเรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ

- การจัดทำทะเบียนนักเรียนและสถิติต่างๆ เป็นปัจจุบัน
- การทำบัญชีพัสดุ และทะเบียนครุภัณฑ์เป็นปัจจุบัน
- การได้รับความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินประเภทต่าง ๆ

พฤติกรรมของการบริหารงานชุกรการ ซึ่งครูฝ่ายบริหารเห็นว่า เป็นอุปสรรค ต่อการบริหารโรงเรียน คือ ระเบียบงานสารบรรณเองทางราชการ และที่เป็นอุปสรรค ต่อการบริหารโรงเรียนน้อยคือ ระเบียบการเงินของทางราชการ

5 . งานด้านสัมพันธ์กับชุมชน

ครูฝ่ายบริหารมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ กับชุมชนอยู่ในระดับมากและมากที่สุด มีรวมกันร้อยละ 47.76 ที่เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติ งานด้านน้อยอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด มีรวมกันร้อยละ 43.72 และเห็นว่าโรงเรียนไม่ ปฏิบัติงานด้านนี้เลยร้อยละ 7.15 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยคือ 2.24 จะเห็นว่าโรงเรียน ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับ ปานกลาง

พฤติกรรมของงานบริหารในด้านการสัมพันธ์กับชุมชน ความสำเร็จของครู ฝ่ายบริหาร ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ที่โรงเรียนปฏิบัติงานในค่านี้นค่อนข้างมากคือ การเชิญผู้ปกครองมาประชุมชี้แจงเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียน

พฤติกรรมของ งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนซึ่งครูฝ่ายบริหารเห็นว่าโรงเรียน ปฏิบัติงานด้านนั้นน้อยคือ การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองหรือประชาชนได้ใช้อาคารสถานที่ของ โรงเรียนและสมาคมผู้ปกครองและครูของโรงเรียนมีความช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงาน กิจการของโรงเรียนที่เป็นเช่นนี้โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีสมาคมผู้ปกครองและครู

ตารางที่ 6

งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความเห็นของครูฝ่ายวิชาการ

งาน ลำดับชั้นของ พฤติกรรม	มากที่สุด, น้อยที่สุด		มาก, น้อย		น้อยที่สุด		ไม่เคย, ไม่มี		ไม่ตอบ		ค่าเฉลี่ย	S.D		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
งานวิชาการ	173	5.44	1006	31.66	1121	35.27	474	14.92	397	12.49	7	0.22	2.01	1.09
งานบุคลากร	125	7.44	706	42.00	633	37.66	186	11.06	15	0.89	16	0.95	2.44	0.82
งานกิจการนักเรียน	203	6.03	1182	35.14	1320	39.49	460	13.68	165	4.90	26	0.77	2.23	0.94
งานธุรการ	66	5.05	428	32.75	583	44.61	154	11.78	57	4.36	19	1.45	2.22	0.88
งานด้านความสัมพันธ์กับ ชุมชน	70	3.40	635	30.68	862	41.91	322	15.55	157	7.63	11	0.53	2.06	0.95

จากตารางที่ 6 จะพบว่าครูฝ่ายวิชาการมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานบริหารการศึกษาดัง 5 ด้าน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.01, 2.44, 2.23, 2.22 และ 2.06 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยดังกล่าวปรากฏว่า ครูฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานบริหารการศึกษาดัง 5 ด้านมากน้อยตามลำดับดังนี้

- ลำดับที่ 1 งานบุคลากร
- ลำดับที่ 2 งานกิจการนักเรียน
- ลำดับที่ 3 งานธุรการ
- ลำดับที่ 4 งานวิชาการ
- ลำดับที่ 5 งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

รายละเอียดของงานแต่ละด้านมีดังนี้ 2

1. งานวิชาการ

ครูฝ่ายวิชาการมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับมากและมากที่สุด มีรวมกันร้อยละ 37.10 ที่เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด มีรวมกัน ร้อยละ 50.19 นอกจากนี้ครูฝ่ายวิชาการยังมีความเห็นว่า โรงเรียนยังไม่ได้ปฏิบัติงานในด้านนี้เลยถึงร้อยละ 12.49 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ย คือ 2.01 จึงสรุปได้ โรงเรียนปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับน้อย

หมายเหตุ รายละเอียดเกี่ยวกับ ตัวเลขค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย

ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการบริหารแต่ละพฤติกรรมของโรงเรียนแต่ละด้านอยู่ในภาคผนวก หน้า 93

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านวิชาการ ส่วนใหญ่ครูฝ่ายวิชาการมีความ
 คิดเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ที่มีความเห็นว่าโรงเรียน
 ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ คือครูประสบปัญหาการสอนไม่ตรงกับความต้องการและความสามารถมี
 จำนวนน้อย กล่าวคือ ครูฝ่ายวิชาการ ตอบว่าครูประสบปัญหาในค่านี้น้อยและน้อยที่สุด
 มีรวมกันถึงร้อยละ 71.11 และที่ตอบว่าไม่ประสบปัญหาเลย ร้อยละ 8.55 เมื่อพิจารณา
 คะแนนเฉลี่ย คือ 1.80 ก็จัดได้ว่าอยู่ในระดับน้อย

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งครูฝ่ายวิชาการเห็นว่าโรงเรียน
 ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือ

- ครูมีส่วนร่วมในการ เลือกวิชาที่ตนจะสอน
- การส่งเสริมให้ครูศึกษาหลักสูตรประมวลการสอน คู่มือครู
- การควบคุมให้ครูสอนตรงตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนด

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งครูฝ่ายวิชาการมีความเห็นว่า
 โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยคือ

- การไปสั่งเกณฑ์การสอนขณะที่ ครูกำลังสอน
- การนำผลการสอบแต่ละวิชา แต่ละชั้นมาวิเคราะห์ เพื่อประเมินผล
- การเชิญทรงคุณวุฒิมารวมครูเกี่ยวกับวิธีการสอนใหม่ ๆ
- ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ รวมทั้งผู้ช่วยและศึกษานิเทศก์ได้

ช่วยปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียน

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งครูฝ่ายวิชาการมีความ เห็นว่า

โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยมาก ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเพียง 0.51 คือ การจัดครูเข้าไปดู
 เพื่อนครูห้องอื่นสอน

2. งานบุคลากร

ครูฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านบุคลากรอยู่ในระดับมากและมากที่สุด มีรวมกันร้อยละ 49.44 และที่เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อย และน้อยที่สุด มีรวมกันร้อยละ 48.72 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ย คือ 2.44 สรุปได้ว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมย่อยของการบริหารงานด้านบุคลากรจะพบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง มีพฤติกรรมเดียวที่โรงเรียนปฏิบัติได้ อยู่ในเกณฑ์ คือ การจ้างระเบียบกฏเกณฑ์ หน้าที่และความรับผิดชอบให้ครูทราบซึ่งมีครูฝ่ายวิชาการตอบว่า โรงเรียนปฏิบัติมากและมากที่สุด ถึงร้อยละ 83.42 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.00 และตอบว่าน้อยและน้อยที่สุด ร้อยละ 16.57 และที่พบว่าโรงเรียนไม่เคยปฏิบัติ เลยไม่มี

พฤติกรรมของกิจการบริหารงานด้านบุคลากรที่โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือ

- โรงเรียนอำนวยความสะดวกแก่ครูในการปฏิบัติงาน
- การติดตามผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้
- ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียน

3. งานกิจการนักเรียน

ครูฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด มีรวมกันร้อยละ 41.17 ที่เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด มีรวมกันร้อยละ 53.16 และที่เห็นว่าโรงเรียนไม่ได้ปฏิบัติเลยมีร้อยละ 4.90 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ย คือ 2.23 จะเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านกิจการนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาโดยทั่วไปแล้ว พฤติกรรมของการบริหารงานด้าน
กิจการนักเรียนที่โรงเรียนปฏิบัติส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนพฤติกรรมในเชิงนี้เสนอ
และมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ซึ่งแสดงว่าโรงเรียนปฏิบัติทั้งงานในด้านนี้ๆหรือมี
ปัญหาอยู่ในด้านนั้นๆ คือ การประสบปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศในหมู่นักเรียน
ประสบปัญหาเฉพาะตัวของนักเรียน

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน ซึ่งครูฝ่ายวิชาการมีความ
คิดเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือ

- การให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของนักเรียน
- การมีการเลือกตั้งตำแหน่งต่างๆของนักเรียนตามวิธีการของประชาธิปไตย

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน ซึ่งครูฝ่ายวิชาการมีความ
เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ

- การสำรวจความต้องการทางการศึกษาของนักเรียน
- การตรวจสอบสุขภาพหรือมาตรการรักษาสุขภาพของนักเรียน
- การติดตามนักเรียนไปศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ

พฤติกรรมของ การบริหารงานด้านกิจการนักเรียน ซึ่งครูฝ่ายวิชาการมีความ
คิดเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยมากคือ การมีสิ่งตีพิมพ์ซึ่งเป็นกิจกรรมของนักเรียน

4 . งานธุรการ

ครูฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติทั้งงานด้านธุรการอยู่ใน
ระดับมากและมากที่สุด มีรวมกันร้อยละ 37.80 ที่เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติทั้งงานในด้านนี้ๆ
ในระดับน้อยและน้อยที่สุด มีรวมกันร้อยละ 56.39 และที่เห็นว่าโรงเรียนยังไม่เคย
ปฏิบัติเลยมีร้อยละ 4.36 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยคือ 2.22 สรุปได้ว่าโรงเรียนปฏิบัติ
งานด้านธุรการอยู่ในระดับปานกลาง

พฤติกรรมในเชิงนี้ แสดงที่โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ตามความคิดเห็นของครูฝ่ายวิชาการ ซึ่งหมายความว่า โรงเรียนปฏิบัติทางด้านนี้ดี คือการที่ครูฝ่ายวิชาการต้องทำหน้าที่ด้านธุรการ การเงินของโรงเรียน มีจำนวนน้อย

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านธุรการ ซึ่งครูฝ่ายวิชาการเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือ การทำบัญชีพัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เป็นปัจจุบัน นอกนั้นเป็นพฤติกรรมของการบริหารงานด้านธุรการที่ครูฝ่ายวิชาการเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

เป็นที่น่าสังเกตว่า พฤติกรรมของการบริหารงานด้านธุรการ สอดคล้องความคิดเห็นของครูฝ่ายวิชาการ ที่เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติทางด้านนี้อยู่ในระดับน้อยมีไม่มากนัก

๕. งานด้านความสัมพันธ์ กับชุมชน

ครูฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติทางด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับมาก. มากที่สุดมีรวมกันร้อยละ 34.28 ที่เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติทางด้านนี้อยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด มีรวมกันร้อยละ 57.56 และที่เห็นว่าโรงเรียนไม่ได้ปฏิบัติงานในด้านนี้เลย มีร้อยละ 7.36

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยคือ 2.06 สรุปได้ว่าโรงเรียนปฏิบัติทางด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ครูฝ่ายวิชาการมีความเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานในด้านนี้ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด มีบางพฤติกรรมเท่านั้นที่โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือ การเชิญผู้ปกครองนักเรียนมาประชุมชี้แจง เกี่ยวกับกิจการของโรงเรียน

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งครูฝ่ายวิชาการเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติทางด้านนี้อยู่ในระดับน้อยคือ

- _ การจัดทำสรุปผลการปฏิบัติงานในรอบปี ให้ผู้ปกครองทราบ
- _ การจัดให้มีการพบปะสังสรรค์ระหว่างครูกับผู้ปกครอง
- _ การที่โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนในการดำเนินกิจการ
ของโรงเรียน จากสมาคมผู้ปกครองและครู
- _ การที่โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนในการดำเนินกิจการ
ของโรงเรียนจากศิษย์เก่า

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7

งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความเห็นของผู้ปกครองนักเรียน

งานบริหาร การศึกษา	มากที่สุด, บ่อยที่สุด		มาก, บ่อย		น้อย		น้อยที่สุด		ไม่เคย, ไม่มี		ไม่ตอบ		ค่าเฉลี่ย	S.D
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
งานวิชาการ	167	13.25	477	37.86	449	35.63	130	10.32	35	2.78	2	0.15	2.44	0.94
งานบุคลากร	102	16.19	307	46.73	178	28.25	32	5.08	4	0.64	7	1.11	2.75	0.81
งานกิจการนักเรียน	318	21.03	620	41.01	381	25.20	149	9.85	43	2.84	1	0.07	2.67	1.00
งานธุรการ	125	16.54	322	42.59	223	29.50	62	8.20	22	2.91	2	0.26	2.61	0.95
งานदानสัมพันธ์กับชุมชน	159	9.01	636	36.06	592	33.56	260	14.74	114	6.46	3	0.17	2.26	1.03

ศูนย์วิทยุสร้างอากาศ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 7 จะเห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานบริหารการศึกษาในด้านบุคลากร งานด้านกิจการนักเรียน และงานธุรการค่อนข้างมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.75, 2.67, และ 2.61 ตามลำดับ ปฏิบัติงานด้านวิชาการ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.44 และ 2.26 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยดังกล่าว จะพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภท มากน้อยตามลำดับดังนี้

- ลำดับที่ 1. งานบุคลากร
- ลำดับที่ 2 งานกิจการนักเรียน
- ลำดับที่ 3 งานธุรการ
- ลำดับที่ 4 งานวิชาการ
- ลำดับที่ 5 งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

รายละเอียดของงานแต่ละด้านมีดังนี้

1. งานวิชาการ

ผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับมากและมากที่สุด มีรวมกันร้อยละ 51.11 และที่เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด มีรวมกันร้อยละ 45.95 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเป็น 2.44 จึงสรุปได้ว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

หมายเหตุ รายละเอียดเกี่ยวกับ ตัวเลขค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมกรรมการบริหารแต่ละพฤติกรรมของโรงเรียนแต่ละด้านอยู่ในภาคผนวก หน้า 98

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านวิชาการที่โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมากตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน คือ

- ครูเอาใจใส่ต่อการสอนนักเรียน
- ผู้ปกครองนักเรียนเข้าใจในรายงานผลการเรียนของนักเรียน
- ผู้ปกครองพอใจในผลการสอนของครู

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนคือ

- นักเรียนในโรงเรียนนี้เอาใจใส่ต่อการเรียน
- ครูช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนคือ

- การที่นักเรียนนำเอาความรู้ที่ได้รับจากโรงเรียนมาช่วยในการปรับปรุงอาชีพของผู้ปกครอง
- บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมในการให้อุปกรณ์การสอนแก่โรงเรียน

2. งานบุคลากร

ผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านบุคลากรอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก มีรวมกันร้อยละ 64.92. และที่เห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านน้อยในระดับน้อยและน้อยที่สุด มีรวมกันร้อยละ 33.33 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ย คือ 2.75 สรุปได้ว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านบุคลากรอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

พฤติกรรมของการบริหารงานบุคลากรในเชิงนิเสธ ซึ่งแสดงว่า โรงเรียนปฏิบัติงานในค่าน้อยอยู่ในระดับดีมาก คือจำนวนครูที่มีความประพฤติไม่เรียบร้อยมีน้อยที่สุดและครูมีการย้ายโอนน้อย

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านบุคลากร ซึ่ง โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมากตาม
ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนคือ ครูให้ความร่วมมือในการ ปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงเรียน
และครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

3. งานด้านกิจการนักเรียน

ผู้ปกครองนักเรียนเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก
มากที่สุดและมาก มีรวมกันร้อยละ 62.04 และที่เห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านน้อยในระดับน้อย
ที่สุดมีรวมกัน ร้อยละ 35.05 ทั้งนี้คะแนนเฉลี่ยเป็น 2.67 ซึ่งสรุปได้ว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้าน
กิจการนักเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน ในเชิงนี้แสดงให้เห็นว่า โรงเรียน
ปฏิบัติงานในด้านน้อยในระดับดี คือมีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดน้อย และนักเรียนมีการเคลื่อนไหว
ต่อต้านการบริหารงานของโรงเรียนน้อย

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน ซึ่ง โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ

- ความเคร่งครัดต่อระเบียบวินัยในการปกครองนักเรียน
- การติดต่อระหว่างโรงเรียนกับบ้าน เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน
- การช่วยแนะนำตักเตือนดูแลความประพฤติและการเรียนของนักเรียน

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน ซึ่ง โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับ
ปานกลางตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน คือ

- โรงเรียนมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียน
- การจัดแนะแนวการศึกษาต่อและอาชีพของนักเรียน
- การจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน
- การจัดกิจกรรมของนักเรียนมีประโยชน์ต่อชุมชน

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน ซึ่ง โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับ หรือตามระดับ
เหนือของอยู่ปกครองนักเรียนคือ การจัดทำสื่อเกี่ยวกับยาเสพติด หรือคนทวิ เพื่อสร้างสังคม
ปลอดภัย เพื่อสังคมที่ดีกว่า ให้แก่สังคม

ระดับน้อยตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนคือ การจัดหาไม้เท้าหน้าท่อนามัยหรือแพทย์ เพื่อตรวจสอบสุขภาพ และดำเนินการป้องกันโรคให้แก่นักเรียน

4 . งานด้านธุรการ

ผู้ปกครองนักเรียนเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านธุรการอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก มีรวมกันร้อยละ 59.13. และที่เห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านน้อยในระดับน้อย และน้อยที่สุด มีรวมกันร้อยละ 37.70 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยคือ 2.61 สรุปได้ว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านธุรการอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านธุรการในเชิงนิเสธ ซึ่งแสดงว่า โรงเรียนปฏิบัติงานในด้านน้อยที่สุดในระดับที่สุดคือ โรงเรียนเรียกเก็บเงินนอกเหนือจากเงินบำรุงการศึกษาอย่างน้อยที่สุด

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านธุรการ ซึ่ง โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดหรือดีตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน คือ

- การปรับปรุงอาคารสถานที่
- การเก็บเงินบำรุงการศึกษามีความเหมาะสม

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านธุรการ ซึ่งโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนคือ โรงเรียนจัดบริการด้านความสะดวกแก่ผู้ไปติดต่อ

พฤติกรรมของการบริหารงานด้านธุรการ ซึ่งโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนคือ โรงเรียนมีที่นั่งพัก หรือหย่อนใจในโรงเรียนสำหรับนักเรียนน้อย

5 . งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

อยู่ในระดับมากที่สุดเสมอมาก มีรวมกัน ร้อยละ 45.07 ที่เห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด มีรวมกัน ร้อยละ 48.30 และที่เห็นว่า โรงเรียนไม่เคยปฏิบัติงานด้านนี้เลย มีร้อยละ 6.46 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยคือ 2.26 สรุปได้ว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

พฤติกรรมของงานบริหารด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่ง โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนคือ

- การให้ความร่วมมือแก่โรงเรียน
- คณะครูต้อนรับและให้เกียรติแก่ผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนที่ไปเยี่ยมโรงเรียน

พฤติกรรมของงานบริหารด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่ง โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือ

- โรงเรียนร่วมในการพัฒนาชุมชน
- โรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดงานประเพณีท้องถิ่น
- ผู้ปกครองและครูมีส่วนช่วยเหลือหรือสนับสนุนในการดำเนินกิจการของโรงเรียน

พฤติกรรมของงานบริหารด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่ง โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนคือ

- โรงเรียนเคยจัดทำสรุปผลการดำเนินงานประจำปีให้ผู้ปกครองทราบ
- ผู้ปกครองหรือประชาชนทั่วไปได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียน
- โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองหรือประชาชนทั่วไปใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน
- โรงเรียนเคยจัดให้มีการพบปะสังสรรค์ระหว่างครูกับผู้ปกครองนักเรียน

สรุปเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษาตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มได้ว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านบุคลากร และด้านกิจการนักเรียน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง และปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับต่ำสุด อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยทุกงาน ไม่ปรากฏว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติงานบริหารการศึกษาในด้านใดถึงระดับสูงมากนักเลย ความคิดเห็นของ

กลุ่มตัวอย่างที่ 3 กลุ่มนี้ดังนี้

1. ครูฝ่ายบริหารมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานบริหารการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนซึ่งโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ลำดับความสำคัญของงานบริหารการศึกษาที่โรงเรียนปฏิบัติคืองานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานวิชาการ งานธุรการ และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
2. ครูฝ่ายวิชาการ มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานบริหารการศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย โดยปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ตามลำดับความสำคัญดังนี้ คือ งาน บุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและงานวิชาการ
3. ผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานบริหารศึกษาด้านบุคลากร งานกิจการนักเรียน และงานธุรการ อยู่ในระดับค่อนข้างมากปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง และปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับสุดท้าย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4

ปัญหาโครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา และปัญหา
งานบริหารการศึกษา 5 ประเภท

ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตศึกษา 8 พร้อมทั้งปัญหาของงานบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภท ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ และจากแบบสอบถามจากแบบปลายเปิด ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาโครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา

จากการวิเคราะห์โครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตศึกษา 8 ส่วนใหญ่มีโครงสร้างของระบบการศึกษาด้อยคลึงกันคือ มีผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ หรือครูใหญ่ เป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดในโรงเรียน และมีผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือหัวหน้าฝ่ายรับผิดชอบในงานฝ่ายต่าง ๆ รองลงมา โรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำจังหวัด จะมีครบทุกฝ่าย คือฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ และฝ่ายปกครอง โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนระดับอำเภอและตำบล จะมีผู้ช่วยหรือหัวหน้าฝ่ายได้ความกฏเกณฑ์ ของกรมสามัญศึกษาเท่านั้นคือ โรงเรียนที่มีห้องเรียน 9 ห้องเรียน จะมีผู้ช่วยหรือหัวหน้าฝ่ายได้ 1 คน โรงเรียนที่มีห้องเรียนครบ 18 ห้องเรียน มีผู้ช่วยหรือหัวหน้าฝ่ายได้ 2 คน การแบ่งสายงานดังกล่าว โรงเรียนส่วนใหญ่มิได้จัดทำแผนภูมิแสดงสายงานให้เป็นที่เห็นได้อย่างชัดเจน งานของฝ่ายต่าง ๆ ยังมีได้พรรณนางานออกมาเป็น ลายลักษณ์อักษร ว่ามีขอบข่ายของหน้าที่และความรับผิดชอบแค่ไหน ต้องมีความสัมพันธ์กับฝ่ายใดบ้าง นอกจากนี้ปัญหาที่สำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์ คือฝ่ายต่าง ๆ ที่ได้รับการแต่งตั้ง หรือได้รับมอบหมายอำนาจ มักไม่กล้าใช้อำนาจเพราะกลัวครูเกลียดชัง มักจะโยนความรับผิดชอบมา ให้ผู้บริหารโรงเรียนเสมอ และฝ่ายต่าง ๆ ขณะนี้ยังมิได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการจากกรมสามัญศึกษา

2. ปัญหาการบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภท ซึ่งได้รวบรวมจากแบบสอบถามปลายเปิด ประมวลได้ดังนี้

2.1 ปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการ

2.1.1 ครูขาดความกระตือรือร้นเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ยังสอนไปตามหลักสูตรแบบเรียนเท่านั้น

2.1.2 หลักสูตรหรือเนื้อหาสาระของการเรียนรู้ไม่ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

2.1.3 ครูขาดอุปกรณ์การสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสายวิชาวิทยาศาสตร์

2.1.4 ครูมุ่งสอนแต่วิชาการที่ตน รับผิดชอบ เท่านั้น ไม่มีการรวบรวมหรือสอนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ

2.1.5 หลักสูตรที่ใช้ยังไม่ทันสมัย

2.1.6 โรงเรียนไม่มีอิสระทางวิชาการเพียงพอ เช่น จะสอนหรือสอนตามความต้องการของโรงเรียนไม่ได้

2.1.7 โรงเรียนขาดหนังสือค้นคว้าและอ้างอิง

2.1.8 ครูหัวหน้าสายวิชาไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ทางด้านวิชาการเท่าที่ควร ไม่มีการนิเทศและประชุมครูในสายของตน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาที่ตน รับผิดชอบ

2.1.9 ไม่มีการอบรมครูผู้สอน วิชาต่างๆบ่อย ทำให้ครูเฉื่อยชา สอนไปตามความเคยชินไม่กระตือรือร้นที่จะแสวงหากลวิธีสอนใหม่ๆมาปรับปรุงการสอนของตน

2.2 ปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากร

2.2.1 ปัญหาเรื่องการโยกย้ายครู ครูที่ย้ายออกกับครูที่ย้ายเข้ามาไม่วุฒิหรือวิชาเอกไม่ตรงกัน ทำให้เส้นสายวิชาบางสายวิชามีครูมากบางสายวิชามีครูน้อย

2.2.2 โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดอัตรากำลังครูและคณาจารย์ โรง

2.2.3 โรงเรียนมัธยมศึกษาระดับอำเภอและตำบลที่อยู่ห่างไกลตัวจังหวัดหรืออยู่ชายแดน จะมีปัญหาการขาดแคลนครู แม้จะมีอัตรากำลังอยู่ที่หาคูครูบรรจุไม่ได้

2.2.4 ปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการครูและคณาจารย์โรงเรียน โดยเฉพาะบ้านพักของ
สามัญศึกษาจัดสรรงบประมาณได้ไม่เพียงพอ

2.2.5 การเลือกหาสรรหาครูโรงเรียนไม่มีอิสระพอที่จะสรรหาครูที่ต้องการ
ได้อย่างแท้จริง

2.2.6 ครูขาดน้ำใจในการทำงานไม่มีความเสียสละขาดความรับผิดชอบ
ขาดความสำนึกในหน้าที่

2.2.7 ปัญหาการโยกย้าย สับเปลี่ยนและการจัดสรรอัตรากำลังขาดแทน
กรมสามัญศึกษาจัดสรรได้ไม่ใกล้เคียงกันและที่เป็นปัญหามากที่สุดคือการโยกย้าย สับเปลี่ยน หรือยื่น
ตัวครูไปช่วยราชการในระหว่างปีการศึกษา

2.3 ปัญหาการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน

ปัญหาการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนที่สำคัญสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในเขตศึกษา 8 คือ ปัญหาการแทรกแซงจากกลุ่มบุคคลภายนอกที่ไม่เห็นด้วยกับการปกครองของ
รัฐบาลไทย บกยของส่งเสริมให้มักเรียนคล้อยตาม โดยอาศัยนักเรียนเป็นเครื่องมือเพื่อหวังผลทาง
การเมือง และปัญหาอีกประการหนึ่ง คือนักเรียนขาดความสนใจในกิจกรรมที่ส่งเสริมทางวิชาการ
หรือจริยธรรม แต่จะหันไปสนใจกิจกรรมอื่นที่เลียนแบบมาจากต่างประเทศที่ไม่เกี่ยวข้องกับการ
ส่งเสริมทางวิชาการและการปรับปรุงตนเอง

2.4 ปัญหาการบริหารงานด้านธุรการ

การบริหารงานด้านธุรการ ถือว่าเป็นงานประจำซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้บุคลากร
ที่มีความรู้สูงเท่าไร แต่ก็มีความสำคัญต่อผู้บริหารโรงเรียนมากเพราะถ้าหากเกิดการผิดพลาดไม่
ถูกต้องและไม่เป็นปัจจุบัน ผู้บริหารจะต้องถูกออกจากราชการฐานผิดวินัยอย่างร้ายแรง ดังนั้น
ผู้บริหารจึงต้องระมัดระวัง ทบทวนและตรวจสอบความถูกต้องอยู่เสมอ ปัญหาที่ผู้วิจัยรวบรวม
พอจะสรุปได้ดังนี้คือ

2.4.1 โรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่ธุรการ โดยเฉพาะต้องใช้ครูฝ่ายปฏิบัติการหรือฝ่าย
บริหาร มาทำหน้าที่ธุรการเพิ่มขึ้น

2.4.2 อำนาจการสั่งจ่ายเงินบำรุงการศึกษา มีลำดับขั้นตอนยืดเยื้อเกินไป ไม่คล่อง

ตัวในการใช้จ่าย เช่น การสั่งซื้อบางรายการต้องไปปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้สั่งจ่าย บางรายการต้องขอความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง ทำให้งานล่าช้า เป็นต้น

2.4.3 ปัญหาด้านปริมาณมีมากใน โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก เช่น โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมีนักเรียนไม่มากนัก จึงเก็บเงินบำรุงการศึกษาได้น้อย ไม่เพียงพอต่อการให้บริการแก่ครู นักเรียนและคณาธิการโรงเรียนได้ทั่วถึง อีกประการหนึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตศึกษา 8 เกือบทุกโรงเรียนขาดครูบริการ เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูบรรณารักษ์ เป็นต้น

2.4.4 ปัญหาที่สำคัญสำหรับ โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตศึกษา 8 คือปัญหาเกี่ยวกับกรณีทะเลาะเบาะแว้งนักเรียนชาวเขา เพราะเอกสารที่เป็นหลักฐานเกี่ยวกับ วัด เคียน ปิเกิด ชื่อ บิดา มารดา นามสกุลที่ปรากฏในใบสุทธิกับสำเนา ทะเบียนบ้านไม่ตรงกัน

2.5 ปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ถึงแม้ว่า งานเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนจะเป็นงานที่สำคัญที่โรงเรียนจะต้องปฏิบัติ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดี ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ทำให้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนในการดำเนินงานของโรงเรียนจากชุมชน แต่โรงเรียนต่าง ๆ ในกลุ่มตัวอย่าง ยังให้ความสนใจต่องานในด้านนี้อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ จะเห็นได้จากผลของการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 กลุ่ม คือ ครูฝ่ายบริหาร และผู้ปกครองนักเรียนต่างมีความคิดเห็นร่วมกันว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับน้อย เป็นลำดับสุดท้าย และครูฝ่ายวิชาการเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้เป็นลำดับรองสุดท้ายแต่ก็อยู่ในระดับน้อย

อย่างไรก็ตามปัญหาด้านความสัมพันธ์กับชุมชนที่สร้างความหนักใจให้แก่โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตศึกษา 8 ก็คือ ประชากรส่วนใหญ่อยู่กระจัดกระจายห่างกันออกไปขาดการติดต่อประสานงาน ปัญหาสภาพภูมิศาสตร์และการคมนาคมพื้นที่เป็นที่สูง เป็นภูเขา ถนนหนทางไปมาไม่สะดวก และที่สำคัญที่สุดคือ ความปลอดภัยจากภัยก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

เพื่อให้เห็นการเปรียบเทียบงานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในเขตศึกษา 8 ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงเสนอตารางเปรียบเทียบงานบริหารการศึกษาตาม
ความเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ ฝ่ายบริหาร ครูฝ่ายวิชาการ และผู้ปกครอง
นักเรียน ดังนี้

ตารางที่ 8

ตารางเปรียบเทียบงานบริหารการศึกษา ตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม

งานบริหารการศึกษา	ฝ่ายบริหาร		ครูฝ่ายวิชาการ		ผู้ปกครองนักเรียน	
	ค่าเฉลี่ย	ลำดับที่	ค่าเฉลี่ย	ลำดับที่	ค่าเฉลี่ย	ลำดับที่
งานวิชาการ	2.49	3	2.01	5	2.44	4
งานบุคคล	2.56	2	2.44	1	2.75	1
งานกิจการนักเรียน	2.58	1	2.23	2	2.67	2
งานธุรการ	2.44	4	2.22	3	2.61	3
งานความสัมพันธ์กับชุมชน	2.24	5	2.06	4	2.26	5

จากตารางที่ 8 จะพบว่า ครูฝ่ายวิชาการ และผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็น
ตรงกันว่า งานบุคคล งานกิจการนักเรียน งานธุรการ มีลำดับความสำคัญเป็น 1, 2 และ
3 ตามลำดับ ส่วนฝ่ายบริหารมีความเห็นว่า งานกิจการนักเรียน งานบุคคล และงานวิชาการ
มีลำดับความสำคัญเป็น 1, 2 และ 3 ตามลำดับ และที่มีความเห็นเกือบตรงกันทั้ง 3 กลุ่ม
คือ งานวิชาการมีลำดับความสำคัญน้อย